

„EDINOST“
izhaja dvakrat na teden, vsako *sredo*
in *soboto* ob 8. uri zjutraj.
„Edinost“ stane:
za vsa leta f. 6.—; izven Avstrije f. 9.—
za 1/2 leta „3.—; „ „ 4.50
za 1/4 leta „1.50; „ „ 2.25
„Novičar“ jem:
za vsa leta f. 7.—; izven Avstrije f. 10.—
za 1/2 leta „3.50; „ „ 5.—
za 1/4 leta „1.75; „ „ 2.50
Posamične številke se dobivajo v pro-
dajalnicah tobaka v Trstu po 5 nvč.,
v Gorici in v Ajdovščini po 6 nvč.
„NOVIČAR“ po 2 nvč.

EDINOST

Oglašati se računa po 8 nvč. vrstica v
petit; za naslove z debelimi črkami
se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo
navadnih vrstic.
**Postana, osmrtnice in javne za-
hvale, domači oglašitvi itd. se računa
po pogodbi.**

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu:
Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora
biti frankovano, ker nefrankovana se ne
sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase spre-
jema **upravištvu** Piazza Caserma 2.
Odprite reklamacije po proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„Edinosti je moč!“

Kriza je rešena.

Nad tri tedne se je zavlačevala mi-
nistarska kriza avstrijska. Padec minister-
stva Taaffe-oega povzročil je vseobče in
nenavadno gibanje po vsem političnem svetu.
Skozi celih štirinajst let umel je sukati
svoje ladjice tako spretno v raznih viharjih
— in teh je bilo dokaj —, da so se njegovi
gibčnosti kar čudili. Često je zašel v tako
kritične položaje, da se je videl njegov
padec neizogiben, da bi bil odstopil vsakdo
drugi — on pa je ostal. Vztrajal je v
najtežavnejših položajih in se vsakdar srečno
izvil iz zagate.

Nemški levičarji so gotovo premeteni
politiki in izborni taktiki, toda niti oni
niso mogli grofa Taaffe-u do živga.
Skozi vseh 14 let, ko je bil na krmilu
grof Taaffe, bilo je vse njih mišljenje in
vse njih prizadevanje preračunjeno v to
svrhu, da ga strmoglavijo. Ali ni jim šlo
izpod rok. Narobe: človeku se je dozdevalo,
da se z vsakim korakom le oddaljujejo od
cilja. —

In sedaj je vendarle pal po štirinajst-
letni borbi, po štirinajstletnem vztrajanju.
Že to samo na sebi znači nenavaden in
imeniten dogodek, ako pade toli žilavo
ministerstvo; ako pade ministerstvo, ki je
doživelo toli nenavadno, toli visoko mi-
nistarsko starost. A kakor je bila nenavadna
grofa Taaffe-a žilavost, kakor je bilo nena-
vadno dolgo njegovo ministarsko življenje,
istotako je bil nenavaden padec njegov.
Združili so nasprotniki in prija-
telji njegovi, da ga strmoglavijo. To
je moralo vzbuditi senzacijo po vsem svetu.
In dalje: kakor sta bila nenavadna in
posebna žilavost in spretnost grofa Taaf-
fe-a, kakor je bil nenavaden način njego-
vega padca, tako poseben in težko umljiv
je bil vzrok njegovi nagli, nena-

dejani smrti. Politiški dogodki, nastavši
ob predloženju volilne reforme, pre-
senetili so ves svet. In kako bi ne! Kakor
je težko umeti, kako so se mogli združiti
liberalci in konservativci, kako
je mogel katoliški konservativizem podati
roko židovskemu liberalizmu; kakor
je težko umeti, kako je prišel slovenski
poslanec grof Hohenwart do
tega, da pripomore nemškemu levičarjem,
tem najhujšim sovražnikom naroda sloven-
skega, do vladnih jaslí, in po takem do
še večjega upliva, kakor ga imajo že tako
po starih tradicijah neumljive politike av-
strijske — istotako čudno in nad vse zna-
čilno za naše strankarske razmere je to,
da so se sicer nespremljivi liberalci
pomirili in sporazumeli s konservativci
ravno tedaj, ko je hotel grof Taaffe
izvršiti zares liberalen čin.
V novem času smo opetovano naglašali
breznačelnost, ki je glavni znak
našega parlamentarnega življenja. Vzroki
avstrijski krizi in ves nje razvoj dali so
nam spridevalo, da smo jo dobro pogodili.
Le pri taki kričeči breznačelnosti je mo-
gode, da konservativci podpirajo liberalce,
da se „ustaveroci“ upirajo nakanam, katere
merijo na to, da bi se okrepilo ustavno
življenje in da liberalci pobijajo zares li-
beralne prodloge.

Vse, vse je bilo čudno, neumljivo in
tudi nenaravno: vzrok krizi, zdru-
ženje provzročiteljev krize, ves nje razvoj
in nje rešitev.

Nad tri tedne se je mučil ubogi Knez
Windischgrätz, da reši — personalna
vprašanja, le personalna, kajti načela
in tradicije so legle k mirnemu zimskemu
spanju. Novica se je podila za novico, kar
je veljalo danes kot gotovost, pokazalo se
jutri kot kombinacija, kot račun brez krč-
marja. Sleherni dan se je premenila lista

bodočih ministrov in nekega dne raznesla se
je bila govorica, da se je knez Windischgrätz
naveličal; tlačiti v skupno življenje take
življe, ki absolutno skupno živeti
ne morejo; oficiozna glasila so namreč
namigavala, da knez Windischgrätz izjavi
cesarju, da se mu „poskus“ ni posrečil.
No, v zadnjem trenutku, tako rekoč ob 11.
uri, zbalí se se gg. provzročitelji krize svoje
lastne sramote. Da: sramote. Kaj bi se
bil vendar mislil svet, ako bi ti modri in
odlični državniki, ki so šli takim svetim
ognjem v boj proti „sovražniku“ „človeške,
družbe“, „javnega reda“ in „državnih usta-
nov“, nastalem v volilni reformi grofa
Taaffe-a — kaj bi si mislil svet, pravimo,
ako bi morali vsi ti velmoži in patrijotje
priznati očitno, da so sicer porušili volilno
reformo, da pa sami nimajo česa boljšega
postaviti na nje mesto. Po dolgem baran-
tanju so se vendar pogodili in sestavili
so novo „koalicijsko“ ministerstvo.

Imena novega ministerstva prinašamo
na drugem mestu.

Mi se svojega avstrijsko-slovenskega
stališča je ne moremo biti veseli.
To je pač koalicijska posamičnih strank,
nikakor pa ni koalicijska avstrijskih na-
rodov. Obsojati je moramo, ker v njej ni
zastopano nadarjeno, kulturno ni imovito
pleme češko, ker prezira vse avstrijsko
Slovanstvo, izvzemši samogoltno Poljake.
Naša sodba je celó ta, da ta koalicijska ne
prezira samo vsega avstrijskega Slovanstva,
ampak mu je naravnost nasprotna.
Oglejmo si samo imena članov novega mi-
nisterstva! Prvo nas zbóde v oči ime g.
Plenerja, vodje nemške levice. G. Ple-
nerja ime samo znači cel program —
program centralizacije, program german-
izacije, program nadvladavanja nemškega ple-
mena v mnogojezični Avstriji. Poleg Ple-
nerja sedijo v ministerstvu levičarji Bac-

quehem — ta mož sicer formalno ni ni-
kdar pripadal nemški levici, se svojim
srcom pa je bil vsikdar na njeni strani
— in grof Wurmbbrandt. Plener je
dobil listino finančnega minister-
stva, in po takem je on skoro najodlič-
nejši član vsega ministerstva. Kajti njemu
pripade naloga zastopati proračun pred
zbornico in po takem zastopati v velikih
črtah politike vsega kabineta. Bacquehem
pa je dobil notranje ministerstvo. Po nje-
govi volji sukati se mora javno politično
življenje, v kolikor je zavisto od države;
njemu je poverjeno tolmačenje važnih sa-
konov o združevanju, sbok česar mu je
možno ovirati politični razvoj tudi mej ne-
zavisanimi slojevi; njemu pripade naloga,
voditi volitve v slučaju raz-
puščenja poslanske zbornice.
To poslednjo okolnost moramo naglašati
posebno, kajti pri naših avstrijskih odno-
šajih je prav mnogo le od njega zavisto,
kakov obraz dobi nova zbornica in potakem
tudi, kako smer dobi vsa naša notranja
politika. Wurmbbrandt je dobil trgo-
vino. To ministerstvo je sicer le strokovno,
a vendar dovolj važno. Plenerja, Bacque-
hema in Wurmbbrandta smatrati je ne le
zastopniki Nemcev, ampak zelo uplivnimi
člani ministerstva.

In važno mesto je dobil Poljak Ma-
deyski: portfelj naučnega minister-
stva. Madeyski je že od davna znan
kot velik prijatelj — Nemcev, o čemur
priča že to, da se je gospod Plener naj-
bolj trudil za njegovo imenovanje. Varali
bi torej samega sebe, ako bi se avstrijski
Slovani nadejali kake zaslombe od tega
gospoda. Poleg Madeyskega sedi še jeden
Poljak v ministerstvu — g. Jaworski. Ja-
worski je minister-krajan za Galicijo in
kot tak bode gotovo vestno zastopal se-
bično stališče svojih rojakov.

PODLISTEK.

Tri povesti brez naslova.

Hrvatski spisal Kaavorij Šandor-Gjalski.

Prva povest.

(1848—1855)

(Dalje).

— Torej, to je v vaših očeh tudi že
greh! pretrga Magdica glavarja, kajti jo
je že minola vsa bojazen. Silno jo je bo-
lelo čuvši tako krivico, da se jej je celo
oditalo bojevanje očetovo, ki je našel smrt
za svojega cesarja, — in še kakšno! Raz-
žaljena je bila do dna svoje plemenite
duše.

— Tedaj so govorili gospóda, da vsakdo
stori le svojo domovinsko dolžnost, ako
gre v boj za obranitev cesarja, katerega
so gonili raz prestol; tedaj so nam obljub-
bovali cesarsko hvaležnost — in sedaj se
mi šteje v greh, ker sem hči takšnega ne-
srečneža, ki je v obrambo cesarstva zgubil
svojo glavo! — Oh! vsiklikne dekle ter
gorko zaječe.

— Oho — ho — poglej si, kako je
to ognjevito, razburjeno, naglo! Kaj, tako
se govori pred menoj — v c. kr. uradu,
tukaj, kjer zastopam njeg. prevzvišenost
gospoda ministra . . . pardon, smotil
sem se — zastopam Njeg. Veličanstvo —
popravlil se je nagloma, kajti v svojem
klečeplaztvu je imel ministra na višji sto-

pinji, kakor samega vladarja in samega
Boga. — Dà, — pred menoj tako — no,
jaz že utolažim to gorko kri! No — no!
Prosim vas gospod aktuar, vzemite kaz-
neni register — mi končamo kmalu in po-
tem priidemo s to malo republikanko.

— Kako vam je ime, koliko let imate,
kaj delate in kake ste rodovine? — vpraša
h kratu jezni glavar.

Magdica ga ni razumela takoj; ko pa
sta on in aktuar ponovila vprašanje, dala je
potrebni odgovor.

— A, toraj plemenita! Ha — ha —
ha! To nič ne dé, kajti danes smo, hvala
Bogu, prosti vseh privilegij in se poprimemo
popolnoma plebejske kazni. Ha — ha —
ha!

Tedaj je nastavljal izpraševanje in ko
je v glavnem izprašal vse jetnike in iz-
polnil vse rubrike — proglasil je kazen:

— Po c. kr. patentu z dne 10. aprila
1854, §. 11, v konkurenciji §. 12 črke a)
obsodim Magdico pl. Dragoslavič, Jurija
Prebe . . . — a telesno kazen, in sicer:
Magdico pl. Dragoslavič, s ozirom na nje
spol, na šibe, število dvanajst, — vsi
ostali dobe isto število batin, kakor zgoraj.
Proti tej obsodbi v slučaju Magdice pl.
Dragoslavič v smislu ustanov §. 12, črke
a) in §. 13. c. kr. patenta ni mesta vtoku
in se kazen ima precej izvršiti. — Frane
izročite to dekle Pepici, vaši ženi, naj jo
preobleče — in tedaj me pokličite, da bo-

dem navzoč pri kaznovanju. In vi ostali,
ali se strinjate z obsodbo? To morate
precej povedati. Vi ste tihi — torej se
zadovoljujete. Frane — vseh štirinajst
oseb dobodo palice — dvanajst vsaki —
pripravi se vi in profos — možki bodo
sledili po dekletu.

Še-le sedaj je razumela Magdica, kaj
se nameruje z njo. — Skočivši hkratu ka-
kor besna proti vratam — ne znajoč prav
sama za-se, — hotela jo je popihati. No,
Frane jo je že imel v rokah.

Za pol ure odmevalo je z dvorišča
strašansko upitje dekletovega grla. — Po-
tem je nastala za nekaj časa tišina . . .
da jej sledita zopet obupno in bolestno
klicanje in jok, ki je odmeval daleč na
cesto in v vse kotiče c. kr. urada.

Tega dne se Magdica ni mogla povr-
niti domov; morala je ostati pri profosovi
ženi, ker jo je napadla vročnica. Druzega
dne prišla je mati po njo, ki je še-le zve-
der zvedela za vso neizgodo. Starka je ma-
hala z rokama, bila z glavo ob sid in ko-
sala predpasnik.

— Joj — joj! to smo torej dočakali!
Oj, moj Štefan, kaj sa to si zgubil glavo,
da ti sedaj šibajo otroka, kakor kakšno
— — — oh — sramujem se reči — to-
žila je starka pred profosovo ženo. Mag-
dica je v enomer ležala v omedlevici in
— v močni vročici.

Še dva tedna je tako trpela. Tudi

zdravnik je dvomil še vedno, kajti upila
in govorila je v enomer mej boleznijo.
Vedno je imela opraviti s očetom, kate-
rega je videla bogato obdarovanega —
srečnega in zadovoljnega. Ali pa je zopet
videla visokega dostojanstvenika, ki je
prinesel cesarsko zahvalo in videla mater,
kako je sedaj vsa blažena. Tudi resnične
prikazni je imela. Tedaj je obupno ječala
težkim glasom, zgubljajočim se v goltancu.

— Dvanajst šib — ah — razkrita
pred onim volkom — joj — kako to boli
— — — — — In to je hvaležnost
očetu — lepa zahvala — joj — joj vam!

Slednjič je ozdravela.

Vse svoje težke bolečine je nosila
Magdica strpljivo. Vsaj je bila čisto hr-
vatske korenike. Omožila se ni nikoli,
kajti kedo bi vzel „prešibano“ dekle? In
ko so minola leta in Magdici mladaost
— njena lepota, tedaj je bila radi svojega
tihga, sramežljivega vedenja, svojega
vedno žalostnega, posušenega obraza, svo-
jega vsakdanjega pohajanja stare cerkvice
gori na hribu, svojega preverjenja, da ostane
cerkvice „dokler bode sveta in voka, ker
je prebila naval nemške birokracije“ —
predmet večne šale „kakor stara prešibana
devica“.

Takšen je svet!

(Konec prve povesti).

Zdaj pa si oglejmo, kako so v novem ministerstvu zastopani „Slovonom pravični“ konservativci. Predsednik Windischgrätz je že pokazal svojo barvo se svojim postopanjem v delegaciji proti dalmatinskemu poslancu Klaiću in pa se zagovarjanjem dunajskih punktacij. Falkenhayn je dobil tisti portfelj, o katerem se najmanj govori. Poljedelstvo je sicer silo važna zadeva, ali zastopnik te prevažne stroke — kaj čemo, so že take razmere — je podošen vijolici, cvetoči na skrivnem parobku. V političkem pogledu nam ne more ni koristiti ni škodovati. — Grof Welsersheimb, o katerem se govori, da se nagiblje bolj na konservativno stran, ostane minister domobranstva, ki je in mora biti le — vojak in nič drugega. Ostal bi nam torej jedini grof Schönborn, ki je bil že popred minister pravosodja. Grof Schönborn je zares konservativec in mu nasprotstvo do Slovanov res ni prešlo v meso in kri. A tudi od njega ne smemo pričakovati čudežev; prvič zato ne, ker ni toliko zavzet za nas — o čemer pričajo razna dosedanja imenovanja, katerim smo se morali le šuditi — in pa tudi zato, ker bode jako osamljen pri sedanjih sestavi ministerstva.

Konservativci so torej zastopani jako neznančno, to pa ne samo številno, ampak tudi kvalitativno (po kakovosti.) Pozabiti ne smemo namreč, da v ministerskih posvetovanjih je istotako kakor drugod: da se glasovi ne štejejo samo, ampak tudi tehtajo. Vso čast učenosti in zdravemu razumu gospodov Schönborna in Falkenhayna, ali to je gotovo, da nista kos premetenosti Plenerjeve taktike. Bojimo se jako, da bistrost Plenerjevega uma nadkrili vse druge člane ministerstva in jih spravi pod svoj upliv. Potem pa so nemški liberalci prišli do svojega cilja, po katerem so hrepeneli dolgo dobo 14 let: dobili smo levičarsko ministerstvo, če tudi pod imenom kneza Windischgrätzja in po milosti slovenskega zastopnika grofa Hohenwarta.

In vendar se ne razgrevamo pri tem izgledu v bodočnost, ampak hladni smo do dna svoje duše. Koalicija, ki je porodila to ministerstvo, je nenaravna, in kar je nenaravnega, ne more dolgo živeti. To ministerstvo je sad hipnega razburjenja — in zato nima pogojev v sebi za dolgo življenje. Večina, na katero se hoče opirati ministerstvo Windischgrätzovo, raspade gotovo v istem trenutku, ko bi hotelo delovati pozitivno, ko se le dotakne kakega načelnega vprašanja. A kaj je parlament brez pozitivnega delovanja? Nič! V tem so se pač združili, da so rekli Tasffe-u: „Tako ni prav“ — o razsebi pojdejo, kakor hitro treba se odločiti: „Tako je prav; tako storimo!“ In zato vskliknemo lahko že danes: kriza je rešena, kriza se prične!

Slovansko šolstvo v Istri.

Interpelacija poslancev Spinčića in tovarišev na njegovo ekscelenco gospoda ministra za nauk in bogočastje v voji poslanske zbornice dne 27. oktobra 1893.

V krajni občini Lovranski, okraja Voloskega v Istri, živi, kakor kaže ljudsko štetje z leta 1890, glede na občevalni jezik 5685 Hrvatov in 229 Italijanov. V Lovranu samem obstoji jedna narodna šola za Lovran, Sv. Franjo, Opric in Tuliševica. Učni jezik na tej šoli bil je do leta 1885 hrvatski, a od tega leta je razdeljena v hrvatski in italijanski oddelki. Prvi oddelki ima jedno učno moč, poslednji pa, nekaj let sem, dve učni moči.

Z naredbo z dne 31. decembra 1892 št. 1655 ukazal je o. kr. deželni šolski svet za Istro v Trstu, da se dvorazredna italijanska vsporednica razširi v trirazredno in da se v ta namen sistemizuje mesto za tretjo učno moč, ter je pozval krajni šolski svet v Lovranu, preskrbeti potrebne prostore.

V seji krajnega šolskega sveta sklenili so s tremi proti dvema glasovoma, kojima poslednjima se je pridružil tudi predsednik, upotrebiti prostor občinskega urada za dotični tretji italijanski razred, dočim je bila manjšina s predsednikom vred tega menenja, da tretja učna sila ni potrebna in tudi ne utemeljena v zakonu. Občinski svet, pozvan pripraviti prostore za tretji razred, je sklenil v seji z dne 4. maja 1893 uložiti utok pri visokemu o. k. ministerstvu za nauk in bogočastje proti omenjeni naredbi o. k. deželnega šolskega sveta in sicer iz tega vzroka, ker sistemizacija mesta za tretjo učno silo na italijanskem oddelku ni utemeljena v zakonu. In župan je res uložil ta utok v odprtem roku.

O. k. deželni šolski svet je dne 5. septembra t. l. št. 1140 prijavil občini, da se je utok sicer predložil visokemu o. k. ministerstvu za nauk in bogočastje, da se to poslednjo izreče o njem v drugi instanci, da pa nima odločne moči, ker se utok ni predložil v roku 14 dni; zajedno je v zmislu sklepa posebne seje z dne 23. avgusta t. l. pozval občino preskrbeti dotične prostore ter jej zažugal, da se preskrbe prisilnim potem na stroške občine, ako jih poslednja ne preskrbi v nekoliko dneh.

No, pri številu Italijanov v krajni občini Lovranski, navedenem že začetkom, — in če bi tudi vseh 229 bivali v šolskem okrožju Lovranskem — je na italijanski vsporednici šole v Lovranu k večem potreben jeden razred, da ne govorimo o drugem, ali celotnem tretjem razredu. Število učencev na tej vsporednici napravili so umetno in po raznih spletkah, in že okolnost sama, da se županu in dvema občinskima svetovalcema ni dovolilo biti navzočima pri upisovanju, zadostna, da moramo dvomiti na tem, da bi se bilo pri upisovanju postopalo nepristransko. Ali recimo, da je italijanska vsporednica v Lovranu res potrebna, recimo, da so starši upisali vanjo svoje otroke, ne da bi bil kdo uplival nanje, vendar pa število letih v poslednjih treh letih ni tako veliko, da bi se moral sanje ustanoviti tretji razred, in po takem ta razred ni utemeljen v zakonu.

Po §. 11 državnega šolskega zakona je računati pri poludnevem pouku 100 učencev na jedno učno moč, in še le potem je preskrbeti še jedno učno moč, ako se to število res doseže povprečno v treh naslednjih letih.

Na italijanski vsporednici v Lovranu bilo je povprečno število v poslednjih treh letih upisanih učencev 168 $\frac{1}{2}$, in to po podatkih o. k. dež. šolskega sveta samega. Da je imel le jeden razred te vsporednice poludnevni pouk, potem bi moralo znašati povprečno število učencev v poslednjih treh letih vanj 180 za ustanovitev tretjega razreda; pri poludnevem pouku v obeh razredih narasti bi moralo povprečno število učencev v poslednjih treh letih najmanj do 200.

Ne da bi preiskovali, kako se je v Lovranu osnoval italijanski razred, kako se je prišlo do ustanovitve drugega italijanskega razreda; ne da bi preiskovali, kdo je sprožil misel o tretjem razredu; ne da bi hoteli naglašati okolnost, da v Poljanah istega okraja Voloskega in pod istim o. k. deželnim šolskim svetom stoji šolsko poslopje že tri leta in da še danes ni tam sistemizovana narodna šola, dasi imajo nad 100 za šolo godnih otrok; ne da bi se ozirali na nadaljno okolnost, da imamo v Istri, slasti v hrvatskih krajih, pripadajočih k italijanskim mestnim občinam, na stotine in stotine, da, na tisoče za šolo godnih otrok, kjer ne obstoji nikak šola, ter da se isti o. kr. deželni šolski svet ni čutil primoranega pozvati dotične občine, zapretili jim s prisilnimi sredstvi, naj preskrbe prostore za dotično šolo; ne da bi se ozirali na to, kako se v Trstu in v Gorici svačduje ustanovitve slovenskih šol, dovoljujejo

si podpisani, sklicevaje se le na jasno določilo zakona, povprašati njegovo ekscelenco gospoda naučnega ministra: „Je-li njegova ekscelenca pri volji, ugoditi utoku občine Lovranske proti preskrbljenju prostorov za tretji razred na tamošnji italijanski vsporednici, ter razveljaviti naredbo o. k. deželnega šolskega sveta za Istro v Trstu z dne 31. decembra 1892 št. 1655, oziroma ono z dne 5. septembra 1893. št. 1140?“

Na Dunaju, dne 27. oktobra 1893.

Spinčić, Perić, Dapar, Špindler dr. Dyk dr. Slavik, dr. Engel, Alfred Coronini, dr. Brzorád, Biankini, Adámek, dr. Laginja, dr. Šamanek, Eim, Schwarz, Formánek, dr. Tušek, dr. Kramář, Čestmír dr. Vašutý, Lang, Purghart, Březnovsky,

Politični pregled.

Notranje dežele.

Ministerska kriza je vendar končala. Omenili smo že, da mora končati bodisi že tako ali tako, ker je cesar dne 13. t. m. odpotoval v Monakovo. No, po raznih pogajanjih in brezštevilnih avdijencijah, posrečil se je knezu Windischgrätzu njegov „poskus“. — Cesar se je jako pristrano poslovil od odstopivših ministrov; vsakemu je podaril v dragocenem okvirju svojo podobo v opravi generala konjištva in napisal pod podobo lastnoročno „V hvaležen spomin, Fran Josip“. Posebno pa je odlikoval grofa Tasffe-ja, katerega je celotno osebno obiskal in bil nad pol ure pri njem. — Novi ministri položili so svojo priasego v nedeljo, dne 12. t. m. v roku vladarjevo. Sestavljeno je tako-le: Knez Windischgrätz, predsedništvo; marquis Baquchem, prej trgovino, sedaj notranje zadeve; dr. pl. Plener, finance; Wurmbbrand, trgovino; grof Schönborn ostal je pravosodni minister; grof Falkenhayn, poljedelstvo; vitez Mačeyski, nauk in bogočastje; grof Welsersheimb je ostal minister domobranstva, vitez Jaworski pa je galski minister brez portfelja. Takó imamo v novem koalicijskem ministerstvu vsaj po imenu tri konservativce, dva levičarja in dva Poljaka. Grof Welsersheimb in marquis Baquchem se sicer ne prištevata k nobeni teh strank, vendar pa je poslednji zelo prijazen levičarjem. To je torej naše novo „koalicijsko“ ministerstvo, v katerem pa pogrešamo — Slovane, kajti skušnja nas uči, da Poljakov nikakor ni smeti prištevati Slovanom.

Tukaj podajemo nekoliko podatkov o novih ministrih. Knez Alfred Windischgrätz rodil se je leta 1851. v Pragi; študiral je pravo, podedoval je že po svojem očetu sedež v gosposki zbornici. Drže ga za dobrega jurista, a poznan je tudi kot nasprotnik Mladošehov. Pobijal je leta 1891. tudi Zallingerjev predlog (proti svojemu prepričanju, pravi), o povrnitvi papeževе države rimski stolici, češ, da se mora rešiti to vprašanje v Italiji sami, ne da bi se vtkala Avstrija. — Poročen je od leta 1877. s kneginjo Auerspergovo; od 1. julija 1893. je tajni svetnik. — Apelinar vitez Jaworski je star 68 let. Študiral je pravo v Lvovu in na Dunaju. Državni poslanec je od leta 1870., ni bil pa nikdar prav sreden v svojih govorih. — Stanislav vitez Mačeyski rojen je leta 1841 v Sienavi v Galiciji. Študiral je pravo v Krakovem in v Lvovu. Služil je nekoliko časa v pravosodnem ministerstvu, potem je bil notar, pozneje profesor na Krakovskem vseučilišču. Bil je vedno prijatelj združenju Poljakov z nemško levico. Pobijal je Wurmbbrandov predlog o uvedanju nemščine kot državni jezik; imenovan je bil drugim podpredsednikom poljskega kluba kljub živahni opoziciji; tudi sedaj ustavlja se je mnogo Poljakov njegovemu vstopu v ministerstvo. Zadnji čas bil je rektor magnifikus Krakoveškega vseučilišča.

Ernest pl. Plener rojen je 18. oktobra 1841 v Hebu na Češkem. Oče njegov bil je finančni in trgovinski minister. Študiral je pravo na Dunaju in v Berlinu; leta 1865. bil je poslanski attaché v Parizu, l. 1867. v Londonu. Leta 1873 vstopil je v državni zbor kot poslanec domače trgovinske zbornice na mesto svojega očeta in takoj se je pokazala njegova nadarjenost in omamljiva zgovornost. Od leta 1889 smatra se kot vodja nemške levice. — Gundaker grof Wurmbbrand rojen je dne 9. maja 1838. Spočetka bil je vojak; leta 1879. prišel je v parlament kot odposlanec graške trgovinske zbornice. Pripada z dušo in telesom nemški levici in že leta 1880. stavil je svoj zloglaši, pokopani predlog o „nemškem državnem jeziku.“

Novi ministri sešli so se že dne 12. t. m. v prvo sejo, dne 13. predstavili so se razni ministerski uradniki in dne 14. prevzeli so svoja službovanja. — Državni zbor skliče se dne 23. t. m.

Bivši minister dr. Alexander baron Bach, „dobrega“ spomina, umrl je dne 12. t. m. v 90. letu življenja na svojem posestvu v Unterwaltersdorfu.

Vnanje države.

Francoska poslanska zbornica odprla se je dne 14. t. m. Bržkone odbije zbornica denarno pogodbo italijansko, kateri se ustavlja celó Svica.

V Parizu zaprli so več anarhistov veled nečloveškega atentata z bombami v Barcelonskem gladališču „Lyceum“.

Iz Rima javljajo, da dné 23. t. m., t. j. na dan odprtja državnega zbora, skliče Giolitti sedanje večino v posvetovanje, da se dogovori o državnozbornem delovanju. Govori se, da bode večina prihodnjega drž. zbora sicer jako neznančna, vendar pa zadostna, da se vzdrži Giolitti na krmilu.

Grška ministerska kriza bila je naglo končana. Novo ministerstvo sestavilo se je tako-le: Trikupis predsedništvo in finance; Budifes notranje zadeve; polkovnik Tsamados vojni minister; korvetni kapetan Bubulias mornarstvo; Callifornas nauk in bogočastje; Stefanos pravosodje in začasno tudi vnanje zadeve.

Angleška vlada imenovala je svojim novim odposlancem v Rimu dosedanjega odposlanca v Carjemgradu Forda.

Marokanski sultan odposlal je dné 11. t. m. osebnega odposlanca španjolskemu generalu Maciasu in zahteval premirje za teden dni. General zahteval je jamstva; ker mu pa Kabili niso odgovorili, nastavlja general Macias bombardovanje Kabilskih utrdb.

Braziljski ustaški poveljnik, admiral de Mello, odposlal je raznim vladam okrožnic, v kateri zahteva, da ga pripoznajo kot bojujočo se, redovito stranko. Dolej je odbila to zahtevanje vlada Zedinjenih držav severoameriških. — De Mello začel je z nova bombardovati mesto Rio Janeiro.

V Chicagu končale so slavnosti po zaključanju svetovne razstave dné 12. t. m. s svečanim banketom, kateremu je predsedoval avstrijski generalni konzul Paltschek. Zastopniki inozemskih držav odpučejo početkom decembra meseca.

Različne vesti.

Boj za slovenske šole v Trstu.

Vse dotične očete, kateri so podpisali zadnjo prošnjo za ustanovitev slovenske osnovne šole v Trstu, pozivljamo, da gredo brezpogojno v poslopje italijanske šole pri sv. Jakobu, kjer naj se predstavijo dotičnemu magistratnemu komisarju. Vsak naj prinese seboj krstne liste svojih otrok. Odgovarjati mora na ta-le vprašanja:

1. Da-li je podpisal dotično prošnjo?
2. Koliko let stanuje v dotičnem okrožju?
3. Kedaj so rojeni njegovi otroci? (Dan, mesec in leto).

Toraj naj nihče ne čaka posebnega povabila, marveč prijavi naj se od 10. do 12. ure predp. komisariju v italijanski šoli v Via delle Scuole.

Nj. Vel. cesar prišel je dne 13. t. m. v Monakovo. Na kolodvoru pričakovali so ga princ-regent bavarski, vsi vojvode in visoki dostojanstveniki. Prebivalstvo je cesarja navdušeno pozdravljalo. — Kmaloma cesarjem došel je nadvojvoda Josip s svojo družino.

Novo ministerstvo. V sedanjem ministertvu je najmlajši predsednik Windischgrätz (rojen leta 1851); za njim je po starosti Bacquehem (rojen l. 1847); potem so štirje ministri rojeni leta 1841 (Mayer, Plener, Schönborn in Welsersheimb), potem Falkenhayn (rojen l. 1829), in najstarejši je Javorski l. (roj. 1825).

Poreški škof mogr. Flapp od peljal se je dne 12. t. m. preko Gorice v Rim. Žalostno bilo je nekaj isterski romarjev.

Notarsko mesto. Tržaška notarska komora razpisuje notarsko mesto v Tolminu, katero je izpraznjeno vsled smrti Josipa Ivančiča. Prošnje do 28. t. m. Najdemo se, da dobi to mesto le tak kandidat, ki je popolnoma zmožen slovenskega jezika.

K pravoslavni veri pristopili so minolo nedeljo en trgovec, en trgovski pomočnik in ena ženska.

„Roka roko umiva“ uči nas že star pregovor in baš na ta pregovor sklicuje se podpisani odbor v teh kratkih vrstah.

Pričela se je za nas doba — reči moramo — težavnega in sitnega dela, ko nam bode treba hoditi od hiše do hiše po darov za naše božičnice. Da se nam to delo nekoliko olajša, prosimo slavno občinstvo, ki pride v soboto 18. t. m. k veselici v Čitalnico, da odda podpisanemu odboru namenjeni darovi za božičnice. Prihranili so nam tako mnogo truda, slavnemu občinstvu pa tudi nekaj sitnosti. Odbor si zapiše v tem večeru gg. darovatelje, ki bodo prosti za leto našega nadlegovanja.

Priporočamo te vrste v premislek, upajoč, da najdejo odmeva v dobrih in mehkih srcih naših Slovanov. Na srečno svidanje torej 18. t. m.!

ODBOR

trž. ženske podružnice sv. Cirila in Metoda.

Za družbo sv. Cirila in Metoda nabralo se je pri ženitovanju Antona in Marije Motlika 1 gld. 50 kr. — Ana Hribar 55 novč.

„Slovenska Čitalnica“ v Trstu vabi vse obč. gg. člane na zabavno večer, katerega priredi v soboto dne 18. novembra 1893. Razpored: 1. A. Dvořák: „Kje dom je moj?“, ouvertura za glasovir na štiri roke. 2. F. S. Vilhar: „Slovenec i Hrvat“, moški zbor. 3. A. Nedvéd: „Dario“, samospev za bariton s spremljevanjem glasovira; poje g. S. Bartelj. 4. F. Liszt: „Ogerska rapsodija“, glasovir na štiri roke. 5. F. S. Vilhar: „Slovo“, moški zbor in samospev za bariton s spremljevanjem glasovira; samospev g. dr. G. Gregorin. 6. I. Pauker: „Nos gospoda sodnika“. Komeden prisor s spremljevanjem glasovira. Zbore vodi g. S. Bartelj; glasovir igra g. Z. Vrbka in J. Macák. Med 5. in 6. točko daljši prestanek. Prosta zabava. Začetek točno ob 8 1/2 uri zvečer. Gostje dobro došli!

Plesne vaje v tržaški „Slovenski čitalnici“ prične se nocoj in se bodo vršile redno vsako sredo. Začetek ob 8 1/2 uri zvečer. Ustop je dovoljen samo članom in vpeljanim gostom.

Peveko društvo „Danica“ na Kontovelju priredi v nedeljo dne 19. t. m. veselico s plesom v gostilni „Štoka“. Program priobčimo prihodnjič.

Mestni svet tržaški imel je svojo javno sejo v soboto večer. Predsedoval je župan dr. Pitteri, prisotnih bilo je 40 svetovalcev. Po odobrenju zapisnika poslednje seje prečitala se je interpelacija, podpisana po svetovalcih Nabergoj,

dr. Sancinu, Dollenzu in Goriupu. Poved. interpelaciji dala je okolnost, da morajo v okrajih Opčina in Prossek zdravniški pregledovati klovno živino, ker v teh dveh okrajih ni živinozdravnika. Tem zdravnikom pa se mora plačati za pregled 20, tudi 50 kr., na Opčinah celo 70 kr., kot odškodnina za voz. Interpelantje imenujejo pobiranje take takse zlorabo ter vprašajo župana, da-li mu je znana ta okolnost in kako misli postopati proti njej in kaj namerja ukreniti za prihodnost. — Župan je odgovoril, da odredi dotično preiskavo in da odgovori na interpelacijo v jedni prihodnjih sej. Objavlja nadalje, da je v seji dne 21. septembra interpeleval svetovalec Dollenz glede vodnjaka v Rojanu. Isti vodnjak se je izčistil in znižal za 3 metre; sedaj bode znižan še za drugih 5 metrov. Dollenz je zadovoljen s tem odgovorom. Ker sta svetovalca Nabergoj in Goriup podpisala na interpelaciji svoje krstno ime Ivan, interpeluje Rasovitch župana, kdo sta ta dva gospoda? On da pozna slučajno dva svetovalca s istim priimkom, toda zoveta se jeden Giovanni Nabergoj in drugi Giovanni Goriup; Ivana ne pozna nobenega. Morda da sta ta dva gori omenjena svetovalca? Župan je res duhovitega interpelanta zavrnil, da on tema gospodoma ne more zabraniti, da se nazivljata „Ivan“, kajti isto ime imata celo na svojih vizitnicah. Smatra torej to zadevo kot končano. — Zatem se prečita vladina naredba, vsled katere se odvzima magistratu pravo eksekutivnega izterjevanja zaostalih davkov. V tej naredbi navodeno je dejstvo, da je mestna občina koncem l. 1892. zaostala za 741 tisoč goldinarjev in da so vladni opomini za izterjanje tega dolga ostali brezvpešni, valed česar se je vlada osvedočila, da nima magistrat potrebne energije za izterjanje in zbot tega odločila se je do te naredbe. Prečitala se je tudi vladina odredba glede pokritja deficita. V tej in v prvi zadevi stavlja mestna delegacija na široko obrazložen predlog, da se sprejme vladina naredba na znanje in da se preide na dnevni red. Ta predlog je obveljal, kajti izvzemši okoliščansko svetovalec, bil je v sprejet soglasno. — Potrditi se izvolitvi Karla Hermeta v II. mestnem razredu in Ivana Marije Vatrovca v III. okol. okraju, potem se sprejme ustanova pok. Jakoba Bunnerja v znesku 10.000 gld. za podporo propadlih tržaških trgovcev s 30 glasovi proti 10. Potem se sprejme in potrdi obračun mestne uprave za leto 1892., mestnega zaklada, mestne zavodilnice in mestne ubožnice. O tej priliki priporočala sta Nabergoj in Dollenz, da se bolj obsira na prošnje siromašnih okoličanov, katerim se dovoljuje v najboljšem slučaju 2 do 3 gl. podpore, dr. Sancin pa priporoča uboge pohabljenca, kateri so nesposobni za delo in ker nimajo sredstev, se neprestano zapirajo radi pohajevanja. — S tem je končala javna seja in sledila je je tajna.

Občno delavsko izobraževalno, pravá varujoče in podporno društvo bode imelo v nedeljo 19. t. m. mesto mesečnega zborovanja izvanredni občni zbor v gostilni „Zur Stadt Marburg“ na vogalu Via Carradori in Via Ghega. — Začetek ob 3. uri popoldne. — Člani so naprošeni, da prinesejo seboj svoje knjižice.

ODBOR.

Porotne razprave pričele so danes, 15. novembra s kunečno razpravo proti Juriju Kritikou-u, kateri je, kakor se č. naši čitatelji gotovo že spominjajo, ustrelil iz ljubosumnosti dne 14. juliju t. l. nadporočnika Leopolda Ledineka v ulici 8. Giovanni. Kritikou je obtožen goljufije, umora in prekršaja nedovoljenega nošenja orožja. Za to razpravo določeni so trije dnevi, zatočenca brani odvetnik dr. Rabl. O izidu razprave in o razsodbi sporočimo v prihodnji številki.

Posojilnica na Slapu pri Vipavi pričela je svoje redno poslovanje 1. novembra. Poslovanje je pričel tajnik „Zveze slovenskih posojilnic“, iz Celja došli gosp. Lončar, nadaljno poslovanje pa bode vodil zadružni načelnik, g. Fran Punčuh. Za osnovatev te posojilnice atekel si je mnogo zaslug državni poslanec dr. Andrej Ferjančič.

Nezgoda. Dne 11. t. m. vrgla je burja 47 letnega kočijaža Jakoba Rapotca, stanujočega v ulici Miramar, na velikem trgu raz kozel kočije. Pobil se je na nogah takó, da so ga morali odvesti v bolnico.

Nagla smrt. 74letni Anton Bagato, čuvar mrtvašnice pri sv. Justu, obče znana tipična oseba, umrl je nagloma dne 13. t. m. Bagato je bil dobra duša, sočutnega srca. N. v m. p.!

Samomor. 34letni krojač Maksimilijan Greblo, stanujoč v ulici del Ponte št. 2 končal je svoje življenje, zadušivši se prostovoljno v svoji sobi pri žarečem oglju. Greblo se je poskušil že večkrat končati; bil je nekoliko umobolen.

Sodnijsko. 33letni težak Ljudevit Serna iz Trsta obsojen je radi goljufije na mesec dni ječe.

Pomanjkljivi bankovci. Te dni menjala je avstro-ogrška banka v Trstu več bankovcev po 10 gld., kateri pa so bili skrajšani, valed česar si je banka izdatno svoto odtegnila. Vzrok temu skrajšanju je ta-le: Nedavno našlo se je več tacihi skrajšanih bankovcev po 1 gld., katere je skrajšala neka fina glavica na ta način, da je izrezala tanko črtico iz jednega bankovca, potem poleg tega „pava“ iz drugega bankovca drugo črto, iz tretjega zopet tretjo itd., dokler ni dobila iz teh črt celi bankovec iz samih takih tankih pasov. Ostali polovici se lepo zlepijo in, ako človek po sebnosti ne pazi, niti ne pozna, da je bankovec nekaj ožji od običajnih. Takó se je izračunilo, da je ta fina glavica navila iz 12 bankovcev 13. To je že dobiček, ki se izplače! Ker se pojavljajo sedaj taki akročni denetaki, opozarjamo naše čitatelje na preleplene bankovce.

Mama, ali dobim za Božič novo dodatno omarico? Tako čujemo povpraševati mnogo otročičev, in previdnejši med njimi pristavljajo se: Mama ta in ta številka mora biti in tudi sidro mora biti na njej, sicer je ne morem rabiti k moji sidrasti omarici kamenenih stavbenic. Da, tako je tudi, kakor je razvideti iz lepega cenika tvrdke F. Ad. Richter & Comp. na Dunaju, zbot česar moramo priporočiti čitateljem, da so previdni, kedar kupujejo omarice se kamenenimi stavbenicami. Ne-prijetno bi bilo, ako bi se na praznik prepozno prepričali, da nismo kupili slavite omarice s kamenenimi stavbenicami se sidrom, ampak le kako manj redno ponarejenje; bilo bi ob lep del veselja.

Med božičnimi darili stoji slej ko prej omarice se kamenenimi stavbenicami na prvem mestu; kdor je je videl pri prijatelju, kupi je gotovo tudi sam, in kdor jih že ima, pomnožuje jih vsako leto s edno ali več omaricami. To ni možno pri drugih igračah, ki zgube kmalo svojo vrednost. Omarice s kamenenimi stavbenicami pa ostanejo dobre mnogo let in se torej gledé na trajnost najcenejša darila. —

Št. 801

Razpis učiteljske službe.

V Koperskem šolskem okraju je stalno ali provizorično popolniti mesto podučiteljice na dvorazredni ljudski šoli v Dekanih. Popolni razpis te službe objavil se je v uradnem listu „Osservatore Triestino“.

C. kr. okrajni šolski svet,
Koper 2. oktobra 1893.

Riunione Adriatica di Sicurtà

24-21 v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in na morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah.

Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1892.

Glavnica društva	gld. 4.000.000—
Premijsna rezerva zavarovanja na življenje	13.326.346-98
Premijsna rezerva zavarovanja proti ognju	1.632.248-22
Premijsna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	49.465-07
Rezerva na razpolaganje	500.000—
Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (A)	333.822-42
Rezerva zavarovanja proti preminjanju kurzov, bilanca (B)	243.331-83
Rezerva specialnih dobičkov zavarovanja na življenje	500.000—
Občna rezerva dobičkov	1.187.164-86

Urad ravnateljstva:
Via Valdirivo, br. 2 (v lastnej hiši.)

RAZSTAVA mêblev in tapecarij

Via Torrente št. 32, I. nadstropje.

Velika izbér finih in navadnih mêblev. Različna uprava za kompletne sobe. Množica cvetličja in priprav za tapeciriranje. Krasne kredence, mize in stoli. Velika zaloga drugih mêblev. Množina kupčij pride o kakovosti in o cenah.

Kdor nakupi za 100 gld., dobi jeden umetnostni predmet v darilo.

Odpri od 7. zjut. do 6. ure zveč.
Za dežele zaboji brezplačno.

SVOJI K SVOJIM!

POZOR! Podpisani naznanja, da je odprl svojo krčmo v ulici Media št. 8. „Osteria alla buona botta“. Toči izvrstna Isterska vina, ter se nadeja obilnega obiska. Priporoča se torej slavnemu občinstvu

I. PIRIH

Gostilna „Štoka“ staroznana pod imenom „Belladonna“, nom „Fabris“, priporoča se Slovincem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako meščanom, kakor na deželo. Cl.

E. Šverljuga, brivec v ulici Stadion št. 1, priporoča se p. n. slovenskemu občinstvu za blagohotno obiskovanje. Cl.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina s mešanin blagom, moko, kavo, rišem in raznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Franca Potočnika gostilna „Andemo de Franz“ v ulici Ireneo se priporoča slavnemu občinstvu Toči izborna vina in ima dobro kuhinjo Cl.

ROJANSKO POSOJILNO IN KONSUMNO DRUSTVO vpisana zadruga s omejenim poročtvom v Rojanu pri Trstu priporoča slavnemu občinstvu svojo bogato pre-akrbljeno

prodajalnico jestvin (v ulici Belvedere št. 3) pristopno zadrugnikom in nezadrugnikom, koji prvi so deležni letnega čistega dobička. Priporoča tudi svojo

društveno krčmo v Rojanu (poprej Portolovo)

10 minut oddaljeno od mesta, z obširnimi senčnatim vrtnom in dvema dvoranama, kjer se točijo izborna domača vina, teran, pivo v steklenicah itd. Točna postrežba s gor-kimi in mrazlimi jedili.

Novi člani se so vedno sprejemajo ob uradnih urah vsak četrtek od 8—7 ure zvečer in ob nedeljah od 9—10 ure predp. 104—32

Gostilna Josipa Katalana v Rojanu, „Pri dvanaestih murvah“, priporoča se slavnemu slovenskemu občinstvu za obilen obisk. — Točila se bodo samo domača izvrstna vina. 104—9

Prodajalnica

jedilnih stvari po jako nizki ceni. Prodaja **Jožef Cerne** Piazza della Caserma št. 1 (uhod Via Ghega). Cl.

Mlekarna Frana Gržine iz St. Petra na Notranjem (Via Campanile v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno oprano mleko po 14 kr. liter nedooredno iz St. Petra, sveža (frišna) smetana.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici Caserma, glavni shajalšči tržaških Slovincov vseh stanov. Na razpolago so časopisi v raznih slovenskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Sorli, Cl. kavarnar.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštne tiskalice. Cl

Gostilna „Alla Vittoria“
Petra Muscheka, v ulici Sordente (Via Torrente št. 30) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenosišča neverjetno v ceno. Cl

Gostilna „Alla città di Graz“ Via Gep- pa št. 18
polog kavarne „Univerzo“ priporoča se Sloven- cem v mestu in na deželi. — Točijo se izvrstna vina, in je izvrstna tudi kuhinja — Gostilna je odprta do polnoči. Z odličnim spoštovanjem Cl
JAKOB KUMAR

Martin Krže, Piazza S. Giovanni št. 1.
ima trgovino z mnogovrst- nim lesenim, železnim in lončnim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. Cl

Pozor! Naznanjam sl. občinstvu, da sem odprl Via Lazzaretto vecchio št. 12 prodajalnico sadja in zelenjave. Prodajam tudi vino v steklenicah, mleko, smetano i. t. d. Obetam dobro postrežbo, ker imam veliko zalogo blaga l. vrste. Priporočam se sl. občinstvu za obilen obisk. Z velepoštovanjem
52—14 **Matevž Furlan.**

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu, da je otvoril svojo
„OSMICO“
v kateri se toči izvrsten domači refošk in belo vino lastnega pridelika ter se pri- poroča za mnogobrojen obisk.
Rojan, 11. listopada 1893.
1—2 **Josip Piščanec.**

Zobozdravnik
Dr. Fran Schaffler
bivši asistent zobozdr. dr. Metnitza, do centa na Dunajskem vsučilišču, 1—8 ordinuje od 9—12 predp. in od 1—4 pop.
Via Torrente št. 24., II. nast.

ALGOFON
je jedino sredstvo proti zobobolu, migreni itd. itd. tu se dobiva v steklenicah z napotkom vred po 20 nvč. jedino le v odlikovani
89
lekarni Praxmarer
(ai due Mori), Veliki trg v Trstu.
Cuvati se ponarejanj. Telefon št. 270.

3 do 4000
amerikanskih trt prve vrste ima na prodaj **Martin Košuta v sv. Križu** h. št. 26. 4—8

ESENCE
za bezodvlačno i nepogrešljivo proizvajanje svako- jakih žestokih pića, likih stolnih likera te specia- liteta razpokiljam izvrstnih vrsti.
Uz to nudjam octenu esencu, 80%, kemički čist, za proizva- djanje ugodno močnog vinakog badava. — Jamči se za najboljši uspeh.
Clenik šalje franko: 7
Carl Philipp Pollak,
tvornica specialiteta esence
Prag.
Traži se čestite zastupnike.

V gostilni
„All' Antico Moro“
via Solitario št. 12
prodaja podpisani izvrstna vina iz prvih vipav- skih in prvaških vinogradov in sicer:
Bordeaux . . . . . po 40 nvč. liter
Modra frankinja 32
Rizling 32
Istersko (Salvato) 28
Kot pristen Slovenec priporoča se slavnemu občinstvu po geslu: „Svoji k svojim!“
Anton Vodopivec,
gostilničar.
8—1

DROGERIJA
na debelo in drobno
G. B. ANGELI
TRST
Corso, Piazza delle Legna 1.
Odlikovana tovarna čopičev.
Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelek. Lak za kočije z Angleškega, iz Francije, Nemčije itd. Velika zaloga finih barv (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. — Lesk za parkete in pode.
Mineralne vode
iz najbolj znanih vrelecev
kakor tudi romanjsko žveplo za žve- pljanje trt. 104—24

C. kr. dvorna lekarna
Ivana Mizzana
VIA CAVANA V TRSTU.
Podpisani naznanja sl. občinstvu, da je prevzel gorl omenjeno lekarno od dedičev pok. Benedetta Vlach-Miniussija, priporočajo se najtopleje in ob- ljubljajo natančno postrežbo z umerjenimi ce- nami. Clanom Delalskega pedpornega društva pa naznanja še posebej, da mu je odbor istega dovolil sprejemati recepte od njih v slučaju, ako njim takšne društvena zdravniška predpise. Za slučajne lekarske potrebe se priporoča
104—16 **Ivan Mizzan.**

Vsled odprave trž. proste luke
so carine proste
za Istro, Kranjsko, Koroško, Hrvatsko, Dalmacijo in Bosno- Hercegovino
nepremočljive plahte
Alojzija Zuculin v Trstu

Tovarna nepremočljivih belih in črnih plahit za vozove, vagoni, za robo na obrežjih, ladje, parnike in polja; pogrinjal za konje in dežnih plaščev.
ZALOGA
tkanin za jadra, sedlarje in tapetarje, dvojnikov (tralic), jute za žaklje in omote, opasnikov, vrvi in špaga.
Zastop in glavna zaloga ast- faltskih lepenk
za hišne strehe, strešnike, klanico, hleve itd.
Izolatorji za temelje
in kocke iz asfalta.
Izdelovalnica in prodajalnica zastav.
Luigi Zuculin
12—3
v Trstu
— via Ghega 2, hiša Brunner —

KDOR NE VERUJE
naj pride pogledat, da se prepriča o resnici.
Cene so
znatno znižane in nejsolidnejše blago, n. pr.: blago za moške obleke, maje, veliki in mali ogrtači za zimo, bar- bant (frstajni) raznih vrst, platno, ko- tonina, musolin in razni drugi manu- fakturski izdelki pri
T. Vidrichu,
Corso, 18. 104—15

Gostilna „Alla Città di Vienna“ 2 Piazza Caserna
(zraven Tiskarne Dolene) prodaja najboljša kraška in isterska vina I. kakovosti in graško pivo. Iz- borna kuhinja sprejemlje naročila tudi za kosila in večerje. Imenovana vina morejo dobiti tudi družine na dom, in sicer ne izpod 28 litrov, po nastopni ceni: Teran iz Auberu po 42 nvč in najboljša isterska vina po 28 nvč. — Za obila na- ročila se priporoča **Ant. Brovedani.** 101—23

I. Singerstrasse 15, Dunaj. J. PSERHOFFERJA lekarna „Zum goldenen Reichsapfel“.
Kričistilne kroglice, prej imenovane univerzalne kroglice
zaslužijo to ime po vsaj pravici, kajti v resnici je mnogo boleznih, pri katerih se te kroglice pokazale svoj izvrstni učinek.
Ze več desetletij so te kroglice povsod razširjene in malo družin utegne se najti, v katerih bi pogrešali malo zalogo tega izvrstnega domačega sredstva.
Vsi zdravniki so priporočali in priporočajo te kroglice kot domače sredstvo, posebno pa proti boleznim po slabi prebavi in zabasanju.
Te kroglice stanejo: 1 škatljica z 15 kroglicami 21 nvč., jeden zavitek 6 škatljice 1 gld. 5 nvč., pri nefrankovani pošiljavi 1 gld. 10 nvč. — Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek kroglice 1 gld. 25 nvč., 2 zavitka 2 gld. 30 nvč., 3 zavitki 3 gld. 35 nvč., 4 zavitki 4 gld. 40 nvč., 5 zavitkov 5 gld. 20 nvč., 10 zavitkov 9 gld. 20 nvč. (Manj kot jeden zavitek se ne pošilja).
Prosimo, da se izrečno zahteva „J. Pserhoferjeve kričistilne kroglice“ in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis **J. Pserhofer v rdečih** pisanih, katerega je videti na navodilu za porabo.
Balzam za ozeblino J. Pserhofer, 1 poso- dica 40 nvč., prosto poš- tino 65 nvč.
Trpotčev sok, 1 steklenica 50 nvč.
Amerik. mazilo za trganje, 1 posodica 1 gld. 50 nvč., 1 škatljica 50 nvč., poš. prosto 75 nvč.
Prah proti potenju nog, 1 stekl. 40 nvč., poš- tino prosto 65 nvč.
Balzam za goltanec, 1 stekl. 40 nvč., poš- tino prosto 65 nvč.
Živiljska esenca (Praške kapljice) 1 steklenica 22 nvč.
Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še drugo tu- in inozemsko farmacevtske spe- cijalitete, ki so bile po vsih avstrijskih časopisih oznanjene; in se na zahtevanje točno in v ceno preskrbljajo tudi predmeti, kojih ni v zalogi. — **Razpošiljanja po pošti** vrše se točno, a treba je denar poprej doposlati; večja naročila tudi po poštnem povzetju.
Pri dopošiljavi denarja po poštni nakaznici stane porto dosti manj kakor po povzetju. 12—4

Alojzij Suppanz
urar, Corso št. 39. 96—104
Prodaja in popravlja ure.
Dominik Lušin
v Kopru
priporoča svojo veliko zalogo razno- vrstne lesenine, kakor:
trame, žagance, morale, dile, pa tudi opeko, apno, pesek itd.
Naročila izvršujejo se točno in po naj- nižji ceni. 104—7

B. Modic in Grebenc, St. Giovanni
in Via Nuova, opozarjajo zasebnike, kmetije in č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, ste- klenga, lončnega in železnega blaga, podob in kipov v okrasnega grobnih spomenikov. Cl
Priporočamo Poizje
v kmetih
dobivajo se v tiskarni Dolene v Trstu.
Richtrov Kotvové stavebnice kamenné
nebyly dosud a také nebudou dostíženy; jsou nej- oblíbenější vánoční dárek pro děti od tří let. Jsou lacinější, než všeliké jiné dárky, poněvadž mnoho let vydrží, a že docela i po dlouhé době možno je doplniti a zvětšiti. Právě
Kotvové stavebnice kamenné
jsou jediná hračka, která dodává se ve všech zemích nedělní ohlasy, a kterou každý, kdo jen ji poznal, z přesvědčením milostně dále dopor- čuje. Kdo nezná dosud této svérázné a druhu svého jediné zábavy a pomůcky na zaměstnání, ten dej si zaslati dolo podepsanou firmou co nejdříve nový, bohatě ilustrovaný ceník, a proči si otiskně v něm volice příznivé po- sudky. — Při kupování však rač žádati vždy výslovně: **Richtrov Kotvové stavebnice kamenné**, a odmítni každou stavebnici bez ochranné známky tovární „kotvy“ rázné jako nepravou. Kdo tak neučiní, tomu dostati se může velmi snadno méně cenného, prachatného padělku. Právě **Kotvové stavebnice kamenné** jsou na skladě po 35 kr., 70 kr., 80 kr. až 5 zl. a výše
— ve všech čelných obchodech hračkářských. —
Novinka! Richtrov hry trpělivosti: **Veje Kolumbove, Hromosvod, Pythagoras, Vrtochobice, Hněvomír** atd. Nové sošity obsahují také volice zajímavé úkoly ku dvěma hrami najednou. Cena jedné hry obnáší 35 kr. Právě jen s kotvou!
F. Ad. Richter a spol.
První rak.-uhér. c. a k. priv. továrna na kamenné stavebnice
ve Vídni, XIII/1, Hietzing; sklad a pískárna I. Nibelungengasse 4, Rudolfsb., Norimberc.
Ottens, Rotterdam, Londýn E.C., Novém Yorku.

Zadnji
mesec!

Zadnji mesec!

INOMOSTSKE SREČKE à 50 NVČ.

glavni dobitok 50.000 goldinarjev.

Srečke à 50 nvč. priporočajo:

Gius. Bolaffio, Alessandro Levi, Mandel & C., Daniele Levi & C., Girol. Morpurgo, Ig. Neumann, M. Nigris.

Zadnji
mesec!

Lustnik pol. društvo „Edinost“.

Izdajatelj in odgovorni urednik **Maks Cotič.**

Tiskarna Dolene v Trstu